

Reactie op het voorstel Wet werkelijk rendement box 3 van het Verbond Financiële Beroepsorganisatie (VFBO)

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het voorstel Wet werkelijk rendement box 3. Wij volgen de ontwikkelingen rond box 3 de afgelopen jaren nauwlettend en met toenemende zorgen. De toenemende onzekerheid en snel opeenvolgende wijzigingen hebben een steeds grotere impact op het totale integrale financieel advies aan de consument. Voordat wij zullen ingaan op het voorliggende wetsvoorstel, willen wij u daarom eerst kennis laten nemen van onze uitgangspunten voor het nieuwe stelsel. En u een hierop gebaseerd alternatief (op hoofdlijnen) schetsen. Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op een grootschalig onderzoek onder onze achterban (10.000 financieel adviseurs en financieel planners in Nederland).

Uitgangspunten VFBO voor de fiscale wetgeving box 3

Onze uitgangspunten voor de fiscale wetgeving box 3 zijn:

- de wetgeving is zowel eenvoudig als rechtvaardig.
- de wetgeving is langjarig voorspelbaar en dus robuust.
- de keuzes en het gedrag van consumenten worden zo min mogelijk door de fiscaliteit beïnvloed.
- de wetgeving is gebaseerd op één methode voor de vaststelling van het inkomen.
- de heffing sluit zoveel mogelijk aan bij het werkelijke rendement.
- de wetgeving is begrijpelijk, herkenbaar en transparant.
- de wetgeving is uitvoerbaar voor burger, professional en overheid.

Deze uitgangspunten geven de burger vertrouwen, rust en zekerheid en bieden de basis voor een kwalitatieve en begrijpelijke advisering.

VFBO is van mening dat het aangeboden wetsvoorstel onvoldoende aan deze uitgangspunten beantwoordt. Zoals wij hierna ook zullen beargumenteren in de antwoorden op de door u gestelde vragen (bijlage).

Wij pleiten daarom voor het volgende alternatief (op hoofdlijnen):

- De inkomsten in box 3 worden forfaitair bepaald.
- Grotere differentiatie van de vermogenscategorieën waardoor beter wordt aangesloten bij het werkelijk rendement.
- Transparante vaststelling van de hoogte van de forfaits, gebaseerd op een herkenbaar en actueel rendement¹ en niet beïnvloed door de rijksbegroting.
- Resultaat van verhuurd onroerend goed (>70 of 90%), aandelen in familiebedrijven en startende innovatieve ondernemingen wordt belast in box 1 als resultaat uit overige werkzaamheden (ROW).
- De overige regelgeving van box 3 blijft ongewijzigd (onder andere de aftrek van rente van schulden box 3 en het heffingvrij vermogen).

¹ Als de huidige vermogenscategorie "overige bezittingen" gebaseerd zou zijn op een 15-jarig meetkundig gemiddelde dan zou het rendement van deze categorie geen 6,17 %, Zie ook het schrijven van 2 oktober 2022 van de ketenpartners aan mevrouw C.M.E. de Groot van uw Ministerie van Financiën.

Hiermee wordt een eenvoudig en rechtvaardig stelsel ingevoerd. Belangrijk kernpunt is dat box 3 gebaseerd blijft op één systeem (forfaitair) in plaats van het voorliggende voorstel dat uitgaat van een complex hybride stelsel.

Daarnaast wordt voor de vermogens waar een vermogenswinstbelasting rechtvaardig is, aangesloten bij de bestaande wetgeving en jurisprudentie ROW in box 1. In box 3 kan hierdoor verliesverrekening achterwege blijven. Niet onbelangrijk is dat in onze ogen deze wijziging door zijn eenvoud eerder is in te voeren dan het voorliggende voorstel. Hierdoor kunnen op zo kort mogelijke termijn de huidige (toenemende) onzekerheid en problemen worden weggenomen.

Wij spreken de hoop en verwachting uit dat de reacties op de internetconsultatie bijdragen aan een spoedige oplossing van de onzekerheid betreffende de belastingheffing in box 3. In de toekomst blijven wij ons graag, samen met u en andere belanghebbenden, hiervoor inzetten.

Hoogachtend,

Conny Weber, Anja Drenth en Paul van der Ploeg

Bijlage: Reactie op de vragen betreffende het voorstel Wet werkelijk rendement box 3

Vraag 1 van 7

Algemeen

Wat vindt u van het voorstel in algemene zin?

Reactie:

Complex

VFBO maakt zich zorgen over de complexiteit van het voorgestelde hybride stelsel. Dit hybride stelsel combineert drie systemen namelijk twee op basis van werkelijk rendement (vermogenswinstbelasting en vermogensaanwasbelasting) en een forfaitair stelsel (onder meer onroerend goed eigen gebruik). Hierdoor is discussie te verwachten over sfeerovergang, niet alleen tussen de boxen, maar ook binnen box 3 zelf. Dit geeft een groot aantal vragen over geruisloze overgang (bijvoorbeeld in geval van overlijden, scheiding, schenking) en uitstelregelingen (invorderingswet). Met verdere complexiteit tot gevolg.

Ook de step-up in het voorliggende voorstel baart ons zorgen. Wat is de waardering op ingangsdatum en op momenten van overgang? Hoe bewijs je bijvoorbeeld investeringen in onroerende zaken van de afgelopen jaren en hoelang dien je bewijsstukken te bewaren? Welke kosten zijn fiscaal investeringen en welke onderhoud? Deze waarderingsproblematiek maakt de uitvoering moeilijker en kostbaarder en tegelijkertijd biedt het ruimte voor ontwijkingsmogelijkheden (ongewenste gedragseffecten).

Gedragseffecten

VFBO is van mening dat consumenten in hun integraal financiële advies waar box 3 en het beleggingsbeleid onderdeel van is, zich moeten laten leiden door hun eigen risicobereidheid en inrichting van de beleggingsportefeuille, en niet door de box-3 belasting. De consument zal in het beoogde hybride stelsel zoeken naar belastingoptimalisatie. Dat kan door uit te wijken naar box 1 of box 2, maar ook binnen box 3 zelf. Dit is ongewenst voor burger en adviseur en vergroot voor de overheid de kans op belastinguitstel.

Vraag 2 van 7

Beleidsmatige afwegingen

a. Hoe staat u tegenover het voorgestelde systeem, dat een hybride karakter heeft en elementen van vermogensaanwas-, vermogenswinst-, en forfaitaire belasting omvat?

Reactie:

Wij vinden het voorgestelde hybride systeem een slecht idee. Het maakt het huidige voorstel nu al te complex. Daarnaast is een verdere toename van de complexiteit te verwachten doordat veel discussie zal ontstaan over sfeerovergang. Sfeerovergang niet alleen tussen de boxen, maar ook binnen box 3 zelf. Hierdoor maakt het de uitvoering moeilijker en kostbaarder. De complexe en aan verandering onderhevige wetgeving maakt een gedegen financieel advies moeilijker. Dit geeft cliënten minder financiële rust en inzicht.

b. Hoe verhoudt dit zich tot alternatieven zoals een volledige vermogenswinst- of vermogensaanwasbelasting, of een vermogensbelasting?

Reactie:

Zie ons beschreven alternatief op basis van een meer verfijnde benadering van de forfaits in box 3 en bepaalde onderdelen (zie hierboven) laten vallen onder de bron resultaat uit overige werkzaamheden (ROW) in box 1 (vermogenswinstbelasting). Als er toch sprake zou moeten zijn van een keuze tussen compleet vermogenswinst- of vermogensaanwasbelasting, dan gaat de voorkeur van VFBO uit naar de vermogenswinstbelasting.

c. Wat vindt u van de keuze voor een vermogensaanwasbelasting als primaire regeling?

Reactie:

De vermogensaanwasbelasting (VAB) als primaire regeling heeft voordelen, maar een belangrijk nadeel is de betaalbaarheid van de belasting en discussie over de waardering. Het hanteren van de vermogenswinstbelasting voor niet-liquide beleggingen is daarom essentieel. Niet-liquide is niet alleen onverkoopbaar, maar geldt ook voor beleggingen die omwille van de belastingbetaling op een voor de belastingplichtige ongewenst moment verkocht zouden moeten worden (bijvoorbeeld tegen een lage koers). Ook kunnen productvoorwaarden het vrijmaken van liquide middelen bemoeilijken (bijvoorbeeld bij beleggingsverzekeringen). Dit is ongewenst.

d. Welke overwegingen heeft u met betrekking tot de uitzondering voor de eerste woning in box 3 voor eigen gebruik, en welke voordelen en nadelen ziet u hierin?

Reactie:

De forfaitaire benadering van de eerste woning in box 3 heeft tot doel de belastingplichtige die uitsluitend één vakantiewoning heeft voor eigen gebruik niet op te zadelen met de administratie die nodig is voor de vermogenswinstbelasting. Hierdoor krijgt die belastingplichtige te maken met een forfait waarin niet alleen het woongenot is gewaardeerd, maar ook de (financiering)kosten en de vermogenswinst. Deze beoogde vereenvoudiging betekent voor de bezitters van een vakantiewoning een jaarlijks te zware belastingheffing. Immers de vermogenswinst wordt in het forfait betrokken, terwijl zij deze pas bij verkoop realiseren. Daarnaast leidt deze aanpak tot nog meer diversiteit en dus complexiteit binnen de wetgeving, die een groot beslag legt op het doenvermogen van alle belastingplichtigen. Een uniforme regeling voor alle woningen in eigen gebruik in box 3 zou al enige complexiteit wegnemen.

e. Het forfait voor de eerste woning in box 3 omvat het gehele rendement inclusief kosten, waaronder financieringskosten. Wat vindt u hiervan?

Reactie:

Door in het forfait ook de financieringskosten op te nemen blijft binnen de schulden die een consument is aangegaan, de schuld die behoort bij dit onroerend goed buiten de heffing. De rente van deze schuld kan niet worden opgevoerd als kostenpost. Dit is een zeer onwenselijke uitzondering. In box 3 wordt hierdoor een vergelijkbare definitie complexiteit geïntroduceerd, zoals deze op dit moment al bestaat voor de eigenwoningschuld box 1.

VFBO pleit voor een forfait waarin de financieringskosten niet zijn opgenomen, zodat alle box 3 schulden dezelfde fiscale behandeling krijgen.

f. Hoe staat u tegenover de uitzondering voor aandelen van familiebedrijven en startups?

Reactie:

De uitzondering van vermogenswinstbelasting voor aandelen van familiebedrijven en startups is vanuit liquiditeits- en waarderingsoverwegingen te begrijpen, wij kunnen ons hier in vinden. Het is echter onwenselijk om deze belastingheffing te combineren in box 3. Wij pleiten dan ook voor het plaatsen van deze vermogenscategorieën in box 1 onder de inkomstenbron ROW.

Wat VFBO betreft zijn er mogelijk nog meer uitzonderingen, waarop de vermogenswinstbelasting beter past. Denk aan polissen van levensverzekering. Ook hier speelt de waarderingsproblematiek en ook dit is niet liquide vermogen.

g. Vindt u dat de gekozen forfaits resulteren in een evenredige belastingdruk over de verschillende vermogenscategorieën? Zo ja, waarom, en zo nee, waarom niet?

Reactie:

Wij zetten vraagtekens bij de rekenvoorbeelden met verschillende forfaits die worden uitgewerkt in de MvT. Hieruit blijkt dat het gekozen forfait niet uitsluitend wordt gebaseerd op werkelijke rendementen, maar dat de combi van het belastingtarief en het forfait tot een budget neutrale oplossing moet leiden. Dit vinden wij ongewenst. Het kan niet zo zijn dat forfaits worden bepaald om de begroting sluitend te krijgen. Een forfait dient te allen tijden aan te sluiten op werkelijk (langdurig gemiddeld) haalbare rendementen.

VFBO pleit voor een transparante formule waarbij een langdurig (meetkundig) gemiddeld rendement uitgangspunt is voor de forfaitaire benadering van de vermogenswinst. Juist die transparantie maakt dat ook voor de langere termijn een voorspelbare heffing van box 3 belasting kan worden gehanteerd in de advisering. In deze berekening dient eveneens rekening te worden gehouden met een reëel percentage aan kosten (anders dan rente van schulden).

h. Wat is uw visie op het onderscheid tussen het belasten van eigen gebruik van een onroerende zaak onder het vermogenswinstregime (via een forfait) en het belasten van een verhuurde onroerende zaak (gebaseerd op werkelijke huurinkomsten minus kosten en het activeren van verbeteringen)?

Het combineren van deze twee systemen in één box vinden wij ongewenst. Wij kunnen ons vinden in een forfaitaire heffing in box 3 voor al het onroerend goed eigen gebruik. De belastingheffing op verhuurd onroerend goed past in de reeds bestaande wetgeving box 1 Resultaat Overige Werkzaamheden (ROW). Zie onze reactie op voorgaande vragen.

Vraag 3 van 7

Gedragseffecten

a. Welke gedragseffecten verwacht u als gevolg van de hybride aard van het stelsel, met name met betrekking tot de uitzondering van vermogensaanwas op vastgoed, aandelen van familiebedrijven en startups? In welke mate verwacht u dat deze effecten zullen optreden?

Reactie:

VFBO is van mening dat consumenten zich bij een integraal financieel advies, waar vermogen en beleggingskeuzes onderdeel van zijn, uitsluitend moeten laten leiden door hun eigen risicobereidheid en persoonlijke doelstellingen en niet in overwegende mate door fiscale afwegingen. Door het invoeren van dit hybride systeem is dit helaas wel in veel situaties het geval.

Denk aan de keuze voor de eerste woning in box 3, de andere woningen eigen gebruik gaan in de vermogenswinstbelasting. Welke woning ga ik verhuren? En voor welk percentage, periode, deel van de woning?

Denk aan het aandeel in het familiebedrijf, dit zit in de vermogenswinstbelasting. Maar wat als de familie besluit een externe aan te trekken als bestuurder? Moet er dan worden afgerekend? Is er sprake van een fictie, zoals bij fictief AB?

Denk aan de keuze om in onroerend goed rechtstreeks te beleggen (vermogenswinstbelasting) of via een beleggingsfonds (vermogensaanasbelasting).

Denk aan de discussie bij echtscheiding over het zelf gaan bewonen door één van beiden van een vakantiehuisje dat daarvoor werd verhuurd. Dit betekent dat het vakantiehuisje van box 3 overgaat naar box 1 (hoofdverblijf). Dit is een afrekenmoment in box 3 over de waardevermindering. Dit zal betekenen dat er om fiscale redenen van deze oplossing wordt afgezien. Of dat als de belastingplichtige die zonder nadenken naar het vakantiehuisje verhuist, een aanslag ontvangt die vaak niet kan worden betaald (geen liquide middelen, woning is niet verkocht).

Er zijn veel voorbeelden denkbaar, die allemaal worden ingegeven door de verschillende systemen van belastingheffing in box 3.

b. In welke mate denkt u dat het stelsel mogelijkheden biedt voor belastingarbitrage, zowel binnen het hybride stelsel als in relatie tot box 2? Hoe verschilt dit volgens u van het huidige (overbruggings)stelsel?

Reactie:

Naar onze mening zal de consument in het beoogde hybride stelsel zoeken naar belastingoptimalisatie. Dat kan door uit te wijken naar box 1 of box 2, maar zelfs ook binnen box 3. Deze uitwijking kan langdurige uitstel van belasting opleveren, omdat bij de vermogenswinstbelasting pas bij realisatie van het rendement zal worden geheven.

Vraag 4 van 7

Valutaresultaten behaald met banktegoeden

Voorgesteld wordt om alle voordelen die worden behaald met bezittingen en schulden in de heffing te betrekken. Bij banktegoeden in euro's bestaat het voordeel doorgaans alleen uit de ontvangen rente. Bij banktegoeden die worden aangehouden in vreemde valuta zal daarnaast sprake zijn van waardemutaties als gevolg van wisselende valutakoersen. Een valutaresultaat kan positief of negatief zijn. Voor de berekening van de valutaresultaten dienen alle stortingen en onttrekkingen van de bankrekening afzonderlijk te worden omgerekend in euro's tegen de valutakoers ten tijde van de betreffende storting of de onttrekking. Een dergelijke exercitie is complex, met name indien sprake is van veel transacties. Nederlandse financiële instellingen geven aan dat zij - naast de stand op 1 januari, 31 december en het bedrag aan rente - alleen het totaalbedrag van stortingen en onttrekkingen in een bepaald jaar kunnen renseigner. Vanuit praktisch oogpunt is in het conceptwetsvoorstel voorgesteld om valutaresultaten van banktegoeden die worden aangehouden in vreemde valuta buiten beschouwing te laten en enkel de ontvangen rente te belastingen. De in vreemde valuta ontvangen rente kan bijvoorbeeld tegen een gemiddelde jaarkoers of koers per einde jaar worden omgerekend in euro's.

Wij vragen uw input ten aanzien van het dilemma tussen de zuivere benadering waarbij (positieve en negatieve) waardeontwikkelingen van banktegoeden wel in de heffing worden betrokken en de voorgestelde praktische benadering waarbij alleen de ontvangen rente is belast. Als u vindt dat

waardeontwikkelingen in de heffing betrokken moeten worden, zou dat volgens u op basis van een vermogensaanwas- of vermogenswinstbelasting moeten?

Reactie:

Deze uitzondering maakt het stelsel onnodig complex. Alle bankrekeningen (ongeacht in welke valuta) zouden moeten vallen onder hetzelfde systeem als het overig vermogen in box 3 (eenvoud en geen sfeerovergang). Het buiten de heffing houden van koersresultaten op bankrekeningen maar het wel belasten van koersresultaten in effecten is een niet te rechtvaardigen ongelijke behandeling.

Een vrijstelling van administratieplicht voor mutaties op bankrekeningen in euro's kan de ongewenste en onnodige administratieve last voor deze categorie wegnemen.

Vraag 5 van 7

Aftrekbaarheid van rente van consumptieve schulden

In het huidige box 3-stelsel verlagen schulden de rendementsgrondslag op basis waarvan het forfaitaire inkomen wordt berekend. In box 3 vallen alle schulden van burgers die niet in box 1 (bijvoorbeeld voor de eigenwoning) of in box 2 (financiering van een aanmerkelijk belang) in de heffing worden betrokken. Niet vereist is dat sprake is van een causaal verband tussen de schuld en de bezitting in box 3. Schulden voor consumptiedoelinden, zoals een auto of een vakantie, verlagen zodoende de rendementsgrondslag ondanks dat de auto doorgaans niet als bezitting is belast in box 3. In het huidige box 3-stelsel leidt een negatieve rendementsgrondslag (schulden zijn groter dan de bezittingen) niet tot een negatief inkomen. In het nieuwe box 3-stelsel is de rente van schulden aftrekbaar van het inkomen uit bezittingen en schulden. Ook hierbij is niet vereist dat de schulden waarvan de rente aftrekbaar is, moet zijn aangewend voor de aanschaf van een bezitting die in box 3 is belast. De rente van een lening voor bijvoorbeeld een vakantie is zodoende aftrekbaar. Nieuw is dat het inkomen uit box 3 wel negatief kan zijn als de (rente)kosten en negatieve waardemutaties groter zijn dan de inkomsten en positieve waardemutaties van bezittingen in een bepaald jaar.

Dit roept de vraag op of de aftrekbaarheid van rente van consumptieve schulden beperkt moet worden in het nieuwe stelsel. Wat vindt u hiervan?

Reactie:

Wij pleiten voor het handhaven van de aftrek van rentelasten voor alle box 3 schulden (werkelijk dan wel forfaitair). Dit is van groot belang voor de eenvoud van het stelsel. Anders is voor iedere schuld te bepalen of er al dan niet een verband (oogmerk) is met een investering in een vermogensbestanddeel. Dit is negatief voor het doenvermogen van de belastingplichtige en de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst.

Vraag 6 van 7

Onroerende zaken

a. Om onder het forfait voor de eerste woning sparen en beleggen te vallen, moet sprake zijn van hoofdzakelijk eigen gebruik van de (vakantie)woning. Dit is 70%. Onder het voorstel wordt dit bepaald door weken en dagen te tellen. Een andere mogelijkheid zou zijn om bijvoorbeeld uit te gaan van een maximale huuropbrengst in verhouding tot de WOZ-waarde om zeker te stellen dat de woning vooral voor eigen gebruik is. Wij vernemen graag van u, hoe u denkt dat het zeker stellen dat er sprake is van hoofdzakelijk gebruik bij de eerste woning sparen en beleggen het beste te bepalen is.

b. In het voorgestelde ontwerp kan voor wat betreft onroerende zaken één woning (per huishouden) onder het forfait eerste woning sparen en beleggen vallen. Wanneer deze niet meer voldoet aan het criterium ‘hoofdzakelijk voor eigen gebruik’, maar bijvoorbeeld het gehele jaar wordt verhuurd, wordt de woning verplaatst naar een vermogenswinstregime voor onroerende zaken. Om arbitrage te voorkomen en het voor de belastingplichtige en Belastingdienst eenvoudig te houden, wordt voorgesteld dat de woning daarna niet meer terug kan naar het regime van het forfait voor de eerste woning sparen en beleggen. Ook niet wanneer deze daarna weer voor hoofdzakelijk eigen gebruik wordt gebruikt. Wij vragen uw input ten aanzien van dit voorstel, waar een afweging gemaakt moet worden tussen het voorkomen van arbitrage en uitvoerbaarheid én de feiten en omstandigheden die zich bij belastingplichtigen kunnen voordoen.

VFBO pleit op basis van deze vraag voor een sterke vereenvoudiging, meer rechtvaardige en voorspelbare behandeling van onroerend goed in box 3.

We denken in het voorgestelde wetsvoorstel daarbij aan:

- Geen aparte definitie 1^e box 3 woning en bijbehorende schuld. Dit geeft vergelijkbare complexiteit als Eigen woning en Eigenwoningschuld definitie in box 1.
- Behandel al het onroerend goed in box 3 gelijk. Hierbij kan het forfait dat wordt gehanteerd voor het woongenot bij eigen gebruik aansluiten bij de in box 1 gehanteerde forfaits. VFBO begrijpt dat de eigen woning in box 1 een extra gunstige fiscale behandeling kent, maar er kan bijvoorbeeld worden aangesloten bij het forfait van artikel 3.19 Wet IB 2001.
- Neem de rente voor schulden niet op in het forfait en behandel alle rente van schulden box 3 gelijk.

Woningen voor eigen gebruik

Alle woningen die voor eigen gebruik worden aangehouden worden belast tegen een forfaitair inkomen. Wij gaan er van uit dat het forfaitair inkomen wordt gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Dit om verdere / jaarlijkse discussie over de waarde te vermijden.

We kennen twee verschillende forfaits voor woningen die voor eigen gebruik, als hoofdverblijf dienen. Dat is de 0,35% voor de woningen in privé bezit en 1,2%² voor woningen die ondernemingsvermogen vormen, maar deels privé worden gebruikt. VFBO kan zich voorstellen dat de woningen die niet als hoofdverblijf dienen een iets zwaarder forfait vragen. In dit voorbeeld gaan we uit van een forfait van 1,8%. Tevens gebruiken we de tariefsverhoging uit het BP 2024 van 34%.

² Voor woningen met een waarde onder de 1,2 miljoen euro

Voorbeeld

Paul heeft in 2027 twee vakantiewoningen, beide voor eigen gebruik. WOZ waarde van woning 1 is € 350.000, woning 2 is € 250.000. Totaal dus € 600.000. Over dit vermogen betaalt Paul in 2023, zonder rekening te houden met het heffingsvrij vermogen, € 37.020 * 32% = € 11.846 aan box 3 heffing. Als we uitgaan van een forfaitaire heffing van 1,8%, dan worden de jaarlijkse inkomsten uit deze woningen € 10.800 * 34% = € 3.672 aan box 3 heffing.

Daarnaast zal t.z.t. de waardeinstijging van het OG worden belast bij vervreemding.

Stel dat er na 10 jaar Paul de beide woningen verkoopt en hier € 200.000 winst op maakt. Dit is een waardeinstijging van ca 3% per jaar. Dan bedraagt de belasting hierover 34% = € 68.000. /10 = € 6.800 per jaar.

Dat betekent een totaalbedrag van € 10.472 per jaar. Dit sluit aan bij de huidige heffing. Mocht de waarde flink meer stijgen dan betaalt Paul ook meer, bij een lagere waardeinstijging betaalt hij minder.

Keuze eerste woning eigen gebruik.

Paul kan³ één van beide woningen aanmerken als eerste woning eigen gebruik. Bij de eerste woning eigen gebruik is er sprake van een forfaitaire benadering van de waarde van het woongenot en de waardeinstijging van het pand. In dit forfait is ook rekening gehouden met kosten (waaronder financieringskosten). Voor dit voorbeeld veronderstellen wij een forfait van 4,5%.

Voorbeeld

Laten we veronderstellen dat hij de woning van € 250.000 aanwijst als eerste woning eigen gebruik. Hierover gaat Paul een forfaitaire heffing betalen van 4,5%.

Dat is op jaarbasis € 11.250 inkomen * 34% = € 3.825 per jaar.

De andere woning blijft in de Vermogenswinstbelasting.

De jaarlijkse inkomsten daarop zijn € 350.000 * 1,8% = € 6.300. de belasting daarover *34% = € 2.142.

Als vervolgens de waarde met ca 3% stijgt dan is de woning gestegen naar afgerond € 470.000, dus € 120.000 is belast, hierover betaalt hij 34% = € 40.800 / 10 = € 4.080 per jaar.

Deze drie bedragen bij elkaar opgeteld betekenen een heffing van € 10.047. Ook dit sluit aan bij de huidige heffing.

Step-up voor vermogen in de vermogenswinstbelasting.

Wij pleiten voor een heldere beschrijving en uitgangspunten voor de bepaling van de aanvangswaarde op 1 januari 2027 van vermogen dat onder de vermogenswinstbelasting gaat vallen.

Welke investeringen, behalve de aankoopprijs, tellen mee voor de aanvangswaarde? In hoeverre vormt de betaalde overdrachtsbelasting een kostenpost waarmee de verkrijgingsprijs wordt verhoogd? Hoe moeten investeringen worden aangetoond en wat betekent dit voor de bewaarplicht? Is taxatie al dan niet noodzakelijk? Het is voor de advisering van belang dat dit ruim voor aanvang van de invoering van de wetgeving duidelijk is.

³ onduidelijk is of dit een keuze of een verplichting is voor de belastingplichtige.

Knelpunten die we in dit kader constateren:

- Wat nu als men een vakantiewoning eerst voor 50% en daarna voor 20% gaat verhuren en het restant voor eigen gebruik inzet? Hoe zit het met sfeerovergang, hoe wordt dan omgegaan met de schuld?
- Hoe gaat het bij toedeling onroerend goed box 3 bij een scheiding: is dat een afrekenmoment? Hoe werkt dat uit van verhuur en dan naar eigen woning box 1?
- Hoe gaat het met de oude (eigen) woning als deze onverdeeld gebleven is en wordt bewoond door de ex-partner. Gaat na afloop van de scheidingsregeling (3.111 lid 4 wet IB) de woning naar box 3 en geldt dan de vermogenswinstbelasting en wat is de verkrijgingsprijs? Wat nu als ze later alsnog komen tot een toedeling of verkoop; zal er dan moeten worden afgerekend?

Conclusie: VFBO stelt voor al het onroerend goed box 3 te waarderen conform huidige wetgeving, dus woningen WOZ-waarde. Bij alle woningen die grotendeels voor eigen gebruik zijn een forfait toe te passen en af te zien van de uitzondering op de eerste woning in eigen gebruik in box 3. Bij een gemiddelde waardestijging zal het niet veel uitmaken.

Als er toch voor een forfaitaire heffing wordt gekozen waar de waardestijging in is opgenomen, dan pleiten wij er voor de aftrek van eventuele schulden buiten de bepaling van het forfait te laten. Dit maakt een aparte definitie van een schuld eerste eigen woning box 3 overbodig en de behandeling van schulden in box 3 een stuk eenvoudiger.

Vraag 7 van 7

Afbakening startende innovatieve onderneming

Voorgesteld wordt om de waardemutaties van aandelen in startende innovatieve ondernemingen (startups en scale-ups) niet jaarlijks in de heffing te betrekken maar gecumuleerd bij verkoop (vermogenswinstbelasting). Voor de afbakening is het nodig om een definitie op te stellen. Voor zowel burgers die gebruik maken van de regeling als de Belastingdienst in het kader van de controle en handhaving is het van belang dat de voorwaarden voor toepassing van de regeling objectief kunnen worden bepaald. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de leeftijd en omvang van de onderneming, het aantal werknemers, de niet-verhandelbaarheid van de aandelen op een gereglementeerde markt, enzovoort. Het hanteren van algemene begrippen of open normen zoals 'innovatief' of 'risicovolle investeringen' kan leiden tot onzekerheid over het kunnen toepassen van de regeling en tot discussies tussen burgers en de inspecteur over de interpretatie van deze begrippen.

Wij vernemen graag van u welke objectief bepaalde elementen u geschikt en wenselijk acht om de aandelen in startende innovatieve ondernemingen af te bakenen.

Reactie:

VFBO pleit voor een eenvoudige definitie, waarbij onduidelijkheden die tot een ongewenste situatie bij sfeerovergang kunnen leiden zoveel mogelijk worden voorkomen.

Overige punten vanuit VFBO

Genotsrechten

Verkoop / schenken van vruchtgebruik is geen inkomen, maar een vermogensmutatie. VFBO is het eens met het standpunt van Van Uunen (zie artikel Fiscaal Praktijkblad nr. 2023-0147): verkoop van genotsrechten is een *vermogensmutatie en geen inkomen*. De waardestijging van de blote eigendom naar volle eigendom functioneert prima o.b.v. de huidige forfaits. Dus het voorstel is af te zien van ingewikkeldheid met waarde economisch verkeer, waarbij 'marktrente' en de gezondheid van de vruchtgebruiker een rol spelen bij de waardering. Dit leidt tot allerlei constructies met 'glijclausules' die een groot beslag leggen op het doenvermogen van de consument (en de adviseur).

In de huidige wetgeving is sprake van een defiscalisatie in box 3 van overbedelingsvorderingen / onderbedelingsschulden die zijn ontstaan door de verdeling van een nalatenschap o.b.v. de wettelijke verdeling, of een vergelijkbaar testament⁴. Zo ook de bezittingen waar een vruchtgebruik op rust in de situatie dat dit is vererfd aan de echtgeno(o)t(e) van de overleden ouder. In dat geval wordt de belasting over het vermogen geheel bij de vruchtgebruiker geplaatst. In het wetsvoorstel is dit geregeld in artikel 5.19 Wet inkomstenbelasting 2001.

Voorbeeld

Peter overlijdt. Zijn nalatenschap bestaat uit een verhuurde woning van € 250.000 (WOZ-waarde) huurinkomsten € 13.200, spaartegoed van € 50.000 en beleggingen van € 300.000. Zijn echtgenote Marijke (60 jaar) verkrijgt het levenslange vruchtgebruik op deze goederen en de twee kinderen Mike en Rob de bloot eigendom.

Voor de Successiewet wordt uitgegaan van een waarde van $10 \cdot 6\% \cdot € 600.000 = € 360.000$ voor Marijke. De twee zoons betalen ieder over $50\% \cdot 240.000 = € 120.000$.

Vervolgens dient Marijke box 3 belasting over deze bezittingen te betalen.

Vraag 1: moet er worden afgerekend in box 3 over de waardestijging van het OG in dit geval? Is er uitstel mogelijk? Als er niet wordt afgerekend is de vraag of er voor de erfbelasting rekening kan worden gehouden met een belastinglatentie.

Vraag 2: Als er niet wordt afgerekend in IB bij vervreemding, schuift de step-up waarde van het OG door naar de echtgenote?

Vraag 3: Marijke dient de woning aan te geven. Stel na 5 jaar wordt de woning verkocht voor € 300.000. Wie betaalt dan over deze vermogenswinst? O.b.v. de wettekst dient Marijke af te rekenen, terwijl deze vermogenswinst toekomt aan haar zoons. Hoe wordt dat opgelost?

Vraag 4: De waardestijging van de beleggingen komt jaarlijks voor rekening van Marijke in box 3, terwijl deze feitelijke toekomt aan de zoons.

Conclusie: Hier wordt belasting geheven bij de verkeerde persoon. De bloot eigenaar heeft belang bij de waardestijging en niet de vruchtgebruiker. Hier dient een andere bepaling te worden opgenomen over de vermogenswinst en -aanwas, dan t.a.v. de directe rendementen.

Daarnaast pleiten wij de (ver)koop van vruchtgebruik te behandelen als een vermogensmutatie en de waardestijging van bloot naar volle eigendom te bepalen o.b.v. een forfait en niet de WEV.

⁴ Art 5.4 Wet IB 2001

Heffingsvrij inkomen versus heffingsvrij vermogen

In het wetsvoorstel is er sprake van een heffingsvrij inkomen van € 1.000. Dit is ongeacht de samenstelling van het vermogen. Is de Staatssecretaris zich er van bewust dat dit voor spaarders een heel andere fiscale behandeling betekent dan voor beleggers?

Als je het huidige heffingsvrij vermogen afzet tegen de huidige forfaitaire rendementen, dan betekent een vrijstelling van € 57.000 een vrijgesteld inkomen van € 3.516 voor de beleggers. Voor de spaarders daarentegen betekent dit heffingsvrij vermogen een vrijgesteld inkomen van € 205.

Andersom; bij een heffingsvrij inkomen van € 1.000 staat op basis van de huidige forfaitaire rendementen gelijk aan +/- € 270.000 spaargeld en slechts iets meer dan € 16.200 aan overige bezittingen. Is dit te rechtvaardigen ten opzichte van het huidig heffingsvrij vermogen?

Het voorgestelde heffingsvrij inkomen van € 1.000, betekent een extra lastenverzwaring voor de beleggers ten opzichte van spaarders.

Voorbeeld:

Marie heeft een beleggingsportefeuille van € 600.000. Zij betaalt o.b.v. de huidige systematiek in 2024 (34%) een bedrag van € 11.151 aan box 3 belasting.

Haar zus Susan heeft € 600.000 aan spaargeld en betaalt € 664 box 3 belasting in 2024.

Als we veronderstellen dat de werkelijke inkomsten aansluiten op de forfaitaire inkomsten dan betekent dit voor Marie

Dividend + waardeinstijging in 2027 $€ 600.000 * 6,04\% = € 36.240 - € 1.000 = € 35.240 * 34\% = € 11.981$.

Voor Susan betekent het de werkelijke inkomsten van $0,36\% * € 600.000 = € 2.160 - € 1.000 = € 1.160 * 34\% = € 394$ aan box 3 belasting.

Kortom vanuit dezelfde rendementen en dezelfde belastingpercentages betekent een heffingsvrij inkomen een verzwaring voor beleggers. In het voorbeeld neemt de belasting met ruim 7% toe. Terwijl de spaarders te maken krijgen met een behoorlijke verlaging van de te betalen belasting.

Vraag: Is dit effect voorzien en wat vindt u hiervan?

Kosten en administratie

Uitgangspunt is dat uitsluitend kosten die verband houden met de inning, het behoud en de verwerving van het resultaat, in aftrek mogen komen. Kosten zoals bank-, beheerkosten, transactiekosten voor aan- en verkopen van beleggingen of kosten voor betaalde rente. Maar wat is een kostenpost en wat is een investering bij onroerend goed? Het installeren van zonnepanelen op het dak is een investering. Maar is deze onroerend of roerend? En hoe worden de waarde verhogende investeringen van overig onroerend goed vastgelegd? Kunnen investeringen jaarlijks worden gemeld bij de belastingdienst, zodat deze de verkrijgingsprijs verhogen? Want hierbij speelt natuurlijk ook de administratielast. Hoe lang moeten de rekeningen van een verbouwing bijvoorbeeld worden bijgehouden? Voor het inkomensbegrip wordt aangesloten bij het winstregime en in het winstregime geldt een bewaarplicht van 7 jaar, geldt dat hier ook? Maar wat als ik pas na 20 jaar verkoop?

Verliesverrekening

Het voorstel geeft aan dat de mogelijkheid tot verliesverrekening in een stelsel past waarin het totale voordeel uit vermogen wordt belast en is daarmee extra belangrijk. Ook komt in het voorstel een verliesverrekeningsdrempel naar voren.

VFBO pleit mede vanuit haar voorstel daarom ook dat het wenselijk is om de verliesverrekening aan te laten sluiten bij het systeem box 1 met 3 jaar carry back en 9 jaar carry forward, zonder verliesverrekeningsdrempel. Dit sluit aan op ons alternatief ROW. Daarnaast sluit het systeem van carry back en carry forward beter aan bij de grote bedragen die kunnen worden gerealiseerd als winst of verlies. Tevens wordt de arbitrage tussen boxen hiermee verminderd. Daarnaast stelt VFBO ook een belastingkorting (vergelijkbaar met artikel 4.53 Wet IB 2001) in box 1 voor op basis van een na X jaar nog niet verrekend verlies in box 3. De termijn kan gelijk zijn aan box 2, maar kan ook bijvoorbeeld 5 jaar na ontstaan van het verlies worden gesteld. Tevens acht VFBO een regeling voor overdracht aan de partner van verrekenbaar verlies bij overlijden en scheiding gewenst.